

ракетних обстрілів найбільше хвилюється за своє життя, респонденти II групи – за життя своїх рідних. За результатами опитувань більш піддатливими до дії стресових чинників є жінки, не залежно від віку, що, в свою чергу свідчить про те, що у жінок нижча стресостійкість, ніж у чоловіків.

**ЕКСТРАКТ МУЦИНУ РАВЛИКА (HELIX ASPERSA) ЯК
ПЕРСПЕКТИВНА СИРОВИНА РЕПАРАТИВНИХ ЗАСОБІВ
(в аспекті профілактики ускладнень бойових шкірних травм)**

Гудзь Н.І., Туркіна В.А., Чемодурова Н.Є.

*Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького,
Львів, Україна*

Шкірні травми обмежуються поверхневими ушкодженнями м'яких тканин, порушенням цілісності і включають порізи, опіки, пухирі та травматичні пошкодження від вибухових уражень. Рани, отримані на полі бою, особливо небезпечні з позиції високої імовірності бактеріальної контамінації. Бактерії, що часто викликають ранові інфекції під час війни - це стафілококи, стрептококи, бактерії групи кишкової палички, види клостридія та сінна паличка.

Статистика незаперечно свідчить про те, що рани, оброблені в перші годину-дві, заживають швидше, втім, розвиток та генералізація інфекції під пов'язкою залишається основною причиною ускладнень. Це обумовлює пошук нових препаратів, що покращують регенераторні та обмінні процеси в рані і володіють антибактеріальними властивостями.

Одним з таких природних продуктів є муцин равлика *Helix aspersa*, який показав високу ефективність та проявляє антибактеріальну активність щодо грампозитивних та грамнегативних мікроорганізмів, володіє протигрибковими, імуностимулювальними, ранозагоювальними властивостями, сприяє регенерації антиоксидантному захисту шкіри.

Секрет залоз равликів містить ряд біологічно активних компонентів: колаген, еластин, глікозаміноглікани, гліколеву кислоту, лектини, алантоїн, пептиди і глікопептиди (екстансин і фібронектин), макро- та мікроелементи (Na, Ca, K, Mg, P, Cu, Zn, Fe, Mn та B, Mo, Cr, Ni, Se), вітаміни (A, C, E, B1, B6).

Фармакологічна активність слизу равликів широко використовується у технології лікарських засобів як активний фармацевтичний інгредієнт та основа для трансдермальних терапевтичних систем. Вони є більш ефективними, ніж синтетичні препарати, до яких часто розвивається резистентність, викликаючи алергічні захворювання.

Сучасний арсенал пов'язок для лікування поранень та опіків дозволяють суттєво покращити загоєння ран, однак їх потенціал може бути значно розширений за рахунок введення активних інгредієнтів, зокрема муцину равлика (*Helix aspersa*).

Розробка рецептур з використанням муцину равлика являється актуальним напрямком дослідження в області створення нових

ранозагоювальних засобів з біоцидною активністю для зниження антибіотикорезистентності і використання для лікування раневих поверхонь.

Впровадження запропонованого ранозагоювального засобу дозволить своєчасного попередити і купірувати розвиток ускладнень при лікуванні ран, знизити собівартість, порівняно із аналогічними за рахунок наявності значної кількості равликкових ферм на західних територіях України, а також попередити розвиток антибіотикорезистентності завдяки наявності бактеріостатичних властивостей екстракту муцину равлика (*Helix aspersa*).

ПРОБЛЕМА ПОРУШЕННЯ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ ЯК НАСЛІДОК ВІЙСЬКОВОГО СТРЕСУ

Гуліч М.П., Петренко О.Д., Любарська Л.С.

ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України»

Триваюча війна в Україні негативно позначилася на житті всього населення, але найбільш травмуючим фактором вона стала для маленьких українців. За даними ЮНІСЕФ війна призвела до одного з найстрімкіших та наймасштабніших переміщень дітей із часів Другої світової війни. Так, на початок війни в Україні, за статистичною інформацією перебувало більше 7 мільйонів дітей. В цілому половина з українських дітей була змушена залишити звичне життя, а близько 2 млн виїхали за межі України. В умовах війни діти стикаються з безліччю важких проблем, серед яких – безпосередня чи опосередкована загроза життю, здоров'ю, фізичному та психічному благополуччю. Однією з таких проблем, на яку сьогодні не звертається достатньо уваги, є порушення харчової поведінки у дітей внаслідок стресу, обумовленого війною. Взагалі, щодо стресових розладів харчування у дітей в розвинених країнах проведено досить багато досліджень залежно від рівня освіти батьків, доходів родини, психологічних особливостей дитини, умов у освітньому закладі тощо. Дослідженнями відмічено взаємозв'язок між порушеннями харчової поведінки та депресивними розладами, порушенням сну, метаболічним синдромом тощо. До віддалених наслідків порушень харчової поведінки внаслідок стресу в дитячому віці відносять підвищений ризик хронічних неіфекційних захворювань, психічних розладів, імунної патології, шкідливих звичок. На жаль, українські діти знаходяться в унікально неблагоприємних умовах та постійно відчувають надвисокі рівні стресу, який неможливо порівняти з рівнем стресу в спокійних благополучних країнах. Саме тому наразі актуально визначити характер та поширеність порушень харчової поведінки у дітей, щоб мати можливість надати рекомендації батькам, педагогам та медикам, врахувати наявний стан дітей при організації харчування в освітніх, лікувальних та реабілітаційно-оздоровчих закладах. З цією метою нами розпочато дослідження, що має дизайн соціологічного опитування батьків дітей, які перебували в умовах різних стресових впливів, пов'язаних з війною. На даний час дослідження триває, в повідомленні представлено перші результати дослідження, в якому прийняли участь батьки дітей – жителів м. Києва. В подальшому ми плануємо дослідити порушення харчової поведінки